

De stemming van 6 mei 2012

De peiling van vandaag laat zien dat er binnen het Nederlandse electoraat eerder een verdere fragmentatie van het politieke landschap aankomt dan een concentratie van de kiezers bij een beperkt aantal partijen. Zo zien we allereerst dat de PVV er weer beter in slaagt zijn eigen kiezers vast te houden. Doordat inmiddels al weer meer dan 70% van de PVV-kiezers aangeeft weer PVV te stemmen, staat die partij nu op 19 zetels, 2 meer dan vorige week. Van alle PVV-kiezers uit 2010 vindt 2/3e het een juiste beslissing van Wilders om de steun aan de regering in te trekken en t.a.v. het onderwerp "uit de EU stappen" van Wilders is 74% van de PVV-kiezers uit 2010 het ermee eens (in totaal 24% van alle Nederlanders).

VVD doet het deze week niet echt goed en daalt 1 zetel, daarmee weer lager dan het vorig verkiezingsresultaat.. Ook SP en ChristenUnie zakken er 1 weg. PvdA stijgt er 1. Ten slotte blijkt ook bij de nieuwe partijen zich een vorm van aanhang te ontwikkelen. Zowel voor 50PLUS, OBP (Hero Brinkman) en Piratenpartij is er sprake dat men in de buurt van de kiesdeler scoort. Ook deze week zien we het patroon dat drie mogelijke coalities (Kunduz-coalitie, Paars Plus en Linkse coalitie) in de buurt van de 75 zetels scoren.

Peiling van politieke voorkeur Tweede Kamer

	TK2010	29-4-2012	6-5-2012	Versch. vorige week	Versch. 2e Kamer
<i>in zetels Tweede Kamer</i>					
VVD	31	31	30	-1	-1
PvdA	30	19	20	1	-10
PVV	24	17	19	2	-5
CDA	21	13	13		-8
SP	15	31	30	-1	15
D66	10	17	17		7
Groen Links	10	8	8		-2
ChristenUnie	5	7	6	-1	1
SGP	2	3	3		1
Partij voor de Dieren	2	3	3		1
Overige partijen	0	1	1		1
Totaal	150	150	150		
VVD+CDA+D66+GrLinks+Chr.Unie	77	76	74	-2	-3
Paars Plus	81	75	75		-6
SP+PvdA+GrLinks+D66	65	75	75		10
VVD+PvdA+CDA	82	63	63		-19
VVD+PVV+CDA	76	61	62	1	-14

Vindt u dat Nederland beter de EU kan verlaten?

	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2010						
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks
<i>verticaal gepercenteerd naar</i>								
Ja	24%	74%	16%	2%	6%	13%	32%	3%
Nee	71%	20%	75%	97%	93%	84%	55%	95%
Weet niet/geen antwoord	5%	5%	9%	1%	1%	3%	14%	2%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bent u nu, alles overziende, blij dat de PVV haar steun aan de regering heeft ingetrokken

verticaal gepercenteerd naar	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2010						
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnsks
Ja	71%	63%	46%	67%	90%	91%	80%	94%
Nee	20%	30%	37%	28%	8%	6%	9%	0%
Weet niet/geen antwoord	9%	7%	17%	5%	2%	4%	11%	6%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Als je politici hoort t.a.v. de verwachtingen rondom de uitslag van de verkiezingen dan lijkt het erop dat zij niet beseffen hoe het electoraat is opgebouwd en verschuivingen binnen het electoraat verlopen. Voor de aanloop naar de verkiezingen van 12 september is o.a. het volgende van belang:

- Het is niet zo dat kiezers per persoon uit vele partijen kiezen. Vaak betreft het maar 2 of 3 partijen en die liggen politiek gezien dan niet ver van elkaar liggen.
- Demografische ontwikkelingen spelen een grotere rol dan vaak wordt gedacht. In een periode van 10 jaar zijn ruim 1.3 miljoen kiezers gestorven. Dat is een tegenwaarde van ongeveer 20 zetels, Omdat de jonge kiezers die er in die periode bijkomen beduidend anders stemmen dan de oudste kiezers kan geschat worden dat in de afgelopen 10 jaar het CDA zeker 5 zetels op demografische gronden is kwijtgeraakt.
- Het is al lang een trend in Europa dat een groot deel van de partijen die de laatste regeerperiode verantwoordelijkheid hebben gedragen electoraal wordt afgestraft. Een trend die sinds de financiële/economische crisis is uitgebarsten alleen maar versterkt is. Het valt te verwachten dat dit ook bij de aanstaande verkiezingen in Nederland zal gebeuren m.b.t. het totaal van de drie partijen, die betrokken waren bij de regering en wellicht zelfs voor alle drie afzonderlijke partijen, zoals ook nu het geval is in de peiling.

Een aantal uitspraken van politici in de afgelopen week over electorale ontwikkelingen lijken haaks te staan op deze constatering:

Opstellen heeft de verwachting uitgesproken dat de PVV kiezers de PVV zullen afstraffen voor het onthouden van de steun aan de regering. Hoewel de PVV wel al een tijd op verlies staat (minder dan 24 zetels) is het zeker niet zo dat de PVV-kiezers de PVV massaal hebben verlaten, laat staan dat ze vervolgens massaal overlopen naar een andere partij. Als de PVV fors zou verliezen op 12 september a.s. dan kan dat alleen als de PVV-kiezers uit 2010 massaal thuis blijven.

Rondom de verkiezingsstrijd voor de lijsttrekker van het CDA wordt gesteld dat het toch goed mogelijk moet zijn dat het CDA tussen de 20 en 30 zetels zal kunnen gaan eindigen. Belangrijk is daarbij dan wel te beseffen waar die kiezers vandaan zouden moeten komen. Het CDA heeft door de jaren heen fors verloren aan de VVD en in mindere mate aan partijen als SP, D66 en PPV. De kiezers die nog bij de CDA zijn gebleven, zijn voor het overgrote deel kerkelijk (bezoeken regelmatig de kerk). Als het CDA weer in de buurt wil komen van haar laatste (op zichzelf al slechte) uitslag van 21 zetels, dan moet er een strategie zijn waarbij het CDA aantrekkelijker wordt voor die kiezers dan Rutte en de VVD. En juist door de samenwerking van het CDA met de VVD in de regering en het ontbreken van een lijsttrekker die minstens zo aanspreekt als Mark Rutte is het op dit moment onduidelijk hoe het CDA dat doel kan realiseren.

De onderstaande tabel laat zien hoe problematisch de positie van het CDA is. Vooral de verdeeldheid in opvattingen van de CDA-kiezers uit 2010 valt daarbij op.

percentage eens	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2010						
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnsks
Het is voor mij onduidelijk waar het CDA voor staat	64%	78%	46%	40%	73%	83%	75%	73%
Het was een foute keuze van het CDA om met de gedoogsteun van de PVV te gaan regeren	54%	6%	24%	51%	84%	92%	87%	92%
Het CDA zou veel duidelijker moeten uitspreken dat ze in 2010 een foute keuze hebben gemaakt door samen te werken met de PVV.	56%	22%	25%	55%	78%	87%	86%	88%
Ik denk niet dat het CDA bij de verkiezingen in september a.s. meer dan 15 zetels zal halen	61%	77%	58%	31%	62%	72%	73%	51%
Ik denk dat de nieuwe koers van het CDA met het "radicale midden" gaat aanslaan	31%	15%	35%	70%	23%	18%	14%	35%
Ik zou blij zijn als het CDA na de verkiezingen in de oppositie zit	50%	57%	24%	28%	69%	75%	72%	68%
Ik vind het CDA vooral een rechtse partij	47%	25%	26%	29%	56%	78%	76%	75%

De fragmentatie van het politieke landschap en de tegenstellingen in opvattingen blijkt ook uit de verschillen in voorkeur van regeringscoalities. Gecombineerd met de peilingsuitslag zou dat kunnen leiden tot twee verschillende problemen: Geen van de coalities haalt meer dan 75 zetels of twee (of meer) coalities halen meer dan 75 zetels en de kiezers van de die partijen die in alle coalities zouden kunnen komen verschillen sterk in voorkeur voor de coalitie.

Als u uit de volgende combinaties zou moeten kiezen welke heeft dan uw voorkeur?

verticaal gepercenteerd naar	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2010						
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks
SP, PvdA, D66 en Groen Links	27%	9%	3%	4%	12%	59%	86%	49%
Paars plus (VVD, PvdA, D66, Groen Links)	16%	3%	10%	4%	57%	30%	2%	35%
Kunduz coalitie (VVD, CDA, D66, Groen Links, ChristenUnie)	26%	9%	51%	58%	27%	4%	1%	11%
VVD, CDA, PvdA	11%	7%	22%	26%	2%	3%	1%	1%
Geen voorkeur	9%	32%	6%	7%	1%	2%	5%	3%
Weet niet/geen antwoord	10%	40%	8%	2%	2%	2%	5%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%